

محدثه جزایی
دکتری علوم سیاسی

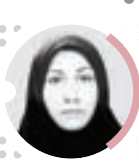
(آفاق)

اشتراک دیدگاه دولت و مجلس برای چاره جویی از دغدغه ناباروری

در آغوش گرفتن نوزاد، بوییدن عطر تن کودکی که تازه متولد شده است، صدای گریه‌ای که سرشار از تمنا و نیاز به مادر است تنها بخشی از رویاهای زنی است که پشت در اتاق دکتر منتظر نشسته بود تا ببیند آیا او هم می‌تواند طعم مادرانگی را مانند بیشتر زنان تجربه کند. با به صدا درآمدن زنگ هشدار پیری جمعیت، همه رسانه‌ها روزانه و با ابزارهای اطلاع‌رسانی گوناگون، بر اهمیت فرزندآوری تأکید می‌کنند. اما بخشی از جمعیت زوج‌های جوان، با وجود خواست و حتی اشتیاق برای داشتن فرزند، به دلایل ژنتیکی یا فیزیولوژی از تحقق این خواست محروم‌اند. با این همه، پیشرفت علم و فناوری به‌ویژه در رابطه با درمان ناباروری در ایران، بارقه‌امیدی است که این زوج‌ها را هم‌چنان امیدوار نگه داشته است و رؤیای داشتن کودکی از آن خودشان را دور از دسترس و ناممکن نمی‌داند. در کنار این امیدواری مطلوب، سویه تاریکی وجود دارد که از هزینه‌های سرسام‌آور درمان در این حوزه خبر می‌دهد. تاکنون طرح‌ها و برنامه‌های متفاوتی برای زیرپوشش قرار گرفتن هزینه‌های درمان ناباروری ارائه شده است، اما در واقعیت هیچ کدام از آن‌ها نتوانسته‌اند چندان که باید بخش غالب این هزینه‌ها را تأمین کنند.

خدمات درمان ناباروری تقریباً از سال ۱۳۹۴ زیر پوشش بیمه پایه در مراکز دولتی انجام می‌شد و اغلب تا ۹۰ درصد از نظر دارویی همسران را زیر پوشش قرار می‌داد، اما معمولاً تعداد مراکز دولتی برای ارائه این خدمات در مقایسه با تعداد متقاضیان اندک است و با توجه به ارائه این خدمات در مراکز خصوصی، با توجه به ارز بودن این خدمات، بر هزینه‌های چنین درمان‌هایی بسیار افزوده شده است. افزایش هزینه‌های درمانی خانواده‌ها به واسطه همه‌گیری ویروس کرونا از یک‌سو و تنگنای اقتصادی از سوی دیگر، وضعیت چنین خانواده‌هایی را از قبل دشوارتر کرده است. با توجه به اینکه هم‌اکنون بیش از ۳ میلیون زوج نیازمند به درمان‌های باروری هستند، انتظار می‌رود در قالب طرح‌هایی که به تعالی نظام خانواده می‌پردازند، به آن‌ها توجهی ویژه شود. بر همین اساس، هیئت دولت در کنار قانون‌گذاران بر آن شده است براساس مصوبه‌ای قانونی برای کاهش هزینه‌های درمان ناباروری و تحت پوشش بیمه قرار گرفتن خدمات این بیماری اقدامات لازم را انجام دهد. تا پیش از این، برای درمان ناباروری، زوج‌ها باید زیر پوشش بیمه می‌بودند، اما در طرح جدیدی که ارائه شده است، به نظر می‌رسد برخی موانع حقوقی و اداری که ممکن بود دایره شمول افراد را محدود کند، از میان برداشته شده است. هم‌چنین در پی این قانون، بیمه‌های مختلفی که تا پیش از این تنها متکفل تأمین بخشی از هزینه‌های مربوط به درمان ناباروری می‌شدند، می‌خواهند شمول پوشش بیمه را تا هزینه‌های مربوط به داروها، آزمایش‌ها و پاراکلینیک گسترش دهند.

از آنجا که اعلام تصویب و بررسی برخی سیاست‌ها که به گونه‌ای مستقیم زندگی شهروندان را از خود متأثر می‌سازد چشم‌اندازها و امیدهایی را برمی‌انگیزاند، سزاوار است توجه بیشتر و دقت بی‌ظییری در اجرایی شدن این طرح صورت بگیرد. چنان‌که تجربه نشان داده است، تنها در صورت هماهنگی میان دستگاه‌های قانون‌گذار و اجرایی می‌توان به نتیجه‌بخش بودن قوانین مربوط به درمان ناباروری خوش‌بین بود. به نظر می‌رسد هم‌اکنون درباره لزوم توجه به زوج‌های نابارور، اجماع نظر قابل قبولی شکل گرفته است و اتحاد و هم‌فکری میان دولت و مجلس می‌تواند گام بلندی در جهت رفع مشکلات ناباروری و محقق شدن آرزوی قلبی زنان و مردانی باشد که حاضرند برای چشیدن طعم شیرین داشتن فرزند و مشارکت در ساختن آینده ایران، به درمان ناباروری به عنوان یک راه‌حل کارآمد و مؤثر بنگرند.

شبنم کرمی
روزنامه‌نگار

(پرتو)

سرزنش‌های جامعه و رنج مادر نشدن

دیگری را تحمل می‌کنند و از آنجا که جامعه و نزدیکان ناتوانی این زنان در مادر شدن را نشانه نقص و نوعی گناه قلمداد می‌کنند حتی امکان بازگویی اندوه خود را نزد دیگران ندارند.

هزینه‌های درمان ناباروری در کشور بسیار سنگین است و به دلیل زمان‌بر بودن، بسیاری از همسران نابارور پس از اندکی از ادامه درمان ناامید یا منصرف می‌شوند. از زبان برخی زنان نیز شنیده شده است که برای حل این مشکل به روش‌های غیرطبیعی مانند مراجعه به رمال‌ها و دعانویسان متوسل و سرکشیه شده‌اند.

اما همه آنچه گفته شد به این نکته فرهنگی بازمی‌گردد که با اینکه فرزندآوری یک موضوع دوفره و وابسته هم‌زمان به زن و شوهر است، چرا جامعه و حتی نزدیکان نتیجه این فرآیند فیزیولوژیک را فقط از زن می‌خواهند. با اینکه قانون، فرزندان را متعلق به پدر و به نام خانوادگی او می‌شناسد، اگر زوجی نابارور باشند، چرا بلافاصله این کاستی را تقصیر زن می‌دانند؟

بانویی در این باره می‌گفت به دلیل مشکل همسرش از مادر شدن محروم مانده است اما به سبب علاقه به زندگی و شوهرش هرگز نخواست است نبود فرزند مانع عشق و زربینش شود. اما خانواده همسرش با وجود نظر پزشکان، هنوز پس از سال‌ها او را مقصر این مشکل می‌دانند و معتقدند اگر زن ضعیف نباشد بدون شک بچه‌دار می‌شود!

بانوی دیگری که او هم تاکنون نتوانسته است طعم شیرین مادری را بچشد از پیشنهادها عجیب مادرشوهرش در قالب دلسوزی می‌گفت که بارها از او خواسته بود اجازه دهد همسرش زن موقتی اختیار کند و از او صاحب فرزند شود و سپس آن فرزند را از مادرش بگیرند و خودشان بزرگ کنند! این خانم با نگرانی می‌گفت: «اگر اجازه دهم، اول اینکه هیچ مادری اجازه نمی‌دهد فرزندش را از او جدا کنند که من بخواهم بزرگش کنم. دوم، اگر همسر به مادر فرزندش علاقه‌مند شود و مرا رها کند چه کنم؟ فرد دیگری هم می‌گفت

۴۲ سال داشتم که با همسر که او هم بیش از ۵۰ سال دارد ازدواج کردم. چند سال است برای صاحب فرزند شدن تلاش می‌کنیم اما خدا نخواست است. خانواده همسرم پیوسته به من می‌گویند: کی قرار است صدای فرزندتان دلمان را شاد کند؟ هرچه به دوران یائسگی نزدیک‌تر می‌شوم دله‌هایم بیشتر می‌شود. مواردی از این دست را بسیار دیده‌ام یا شنیده‌ام که ایجاب می‌کند با اصلاح فرهنگ عمومی، این بار سنگین را از دوش زنانی که با پدیده ناباروری خود یا همسرشان روبه‌رو هستند برداریم. اگر نمی‌توانیم یارشان باشیم دست کم یارشان هم نباشیم و به جای سرزنش‌ها و اتهام‌زنی‌های بیجا، پرونده فرزندخواندگی را در ذهنشان باز کنیم که روشی «بدبخت» است؛ اگر در این باره بیشتر درنگ و بررسی کنیم.

شهربانو

۲۲ آذر ۱۴۰۰
۸ جمادی‌اول ۱۴۴۲ / شماره ۲۵۵۳

(۲)